

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Sociální vyloučení v území

Trendy v době ekonomického růstu a globální pandemie

Odbor pro sociální začleňování (Agentura)

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR

Autoři: Michal Ondruška, Petr Lang, Roman Matoušek

Datum: 25. 5. 2022

**MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR**

Agentura
pro sociální začleňování

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Struktura prezentace

1. Index sociálního vyloučení – cíl a měření, inspirace a návaznosti
2. Vývoj indexu 2016 až 2020 (2021) na úrovni obcí
3. Prostorové vzorce

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Inspirace a návaznosti

- **Anglie:** The English Index of Multiple Deprivation (https://dclgapps.communities.gov.uk/imd/iod_index.html)
- **Belgie:** Programmatorische federale overheidsdienst – Analyse dynamique des quartiers en difficulté dans les régions urbaines belges (<https://www.mi-is.be/fr/etudes-publications-statistiques/analyse-dynamique-des-quartiers-en-difficulte-dans-les-regions>)
- **Francie:** Ministère de la Cohésion des territoires – Atlas des quartiers prioritaires de la politique de la ville (<https://sig.ville.gouv.fr/Atlas/atlas-qpv-2017.pdf>)
- **Německo:** Friedrich-Ebert-Stiftung – Ungleiches Deutschland - Sozioökonomischer Disparitätenbericht 2019 (<https://www.fes.de/ungleiches-deutschland>)
- **Nizozemsko:** Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties – Leefbaarometer 2.0 (<https://www.leefbaarometer.nl/>)
- **Španělsko:** Atlas de la Vulnerabilidad Urbana (<http://atlasvulnerabilidadurbana.fomento.es/>)
- **Svět:** UN Development Programme – Multidimensional Poverty Index (MPI) (<http://hdr.undp.org/en//2018-MPI>)
- *Analýza sociálně vyloučených lokalit v ČR (2006 a 2015)*
- *Metodika identifikace lokalit rezidenční segregace (Sýkora et al. 2015)*

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

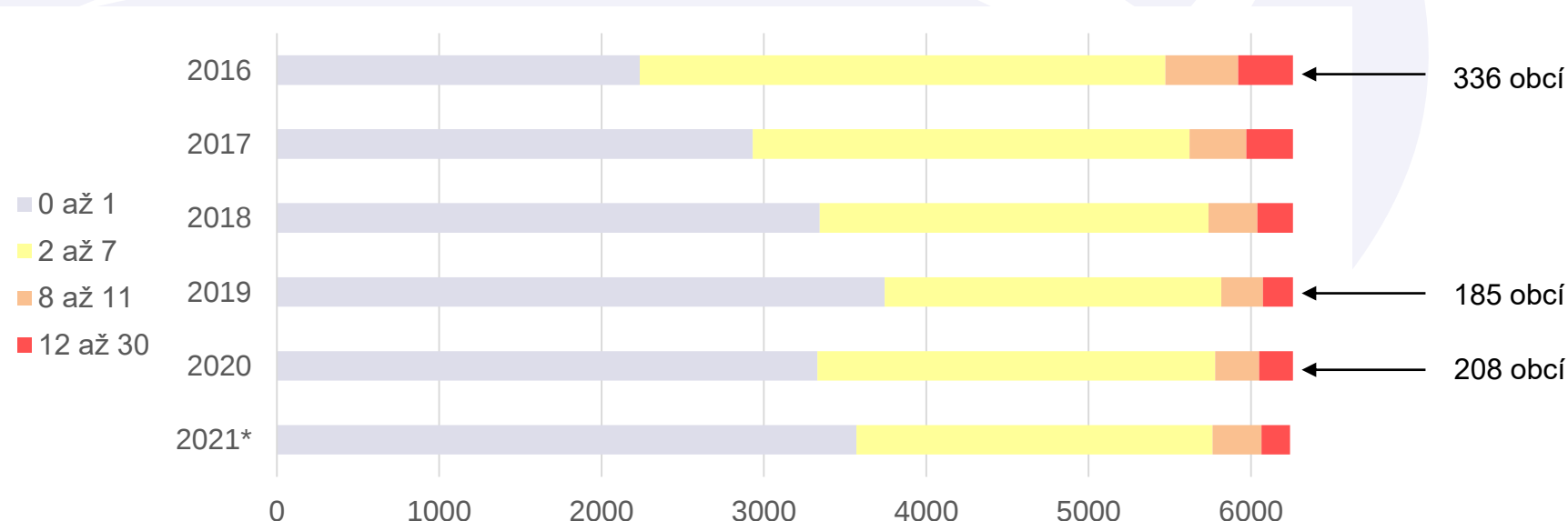
Cíl a měření

- pravidelné posouzení rozsahu sociálního vyloučení v územích (obce a vyšší)
- multidimenzionaliza sociálního vyloučení => 5 indikátorů:
 - ☐ vyplacené **příspěvky na živobytí** (MPSV)
 - ☐ vyplacené **příspěvky na bydlení** (MPSV)
 - ☐ **osoby v exekuci** (Exekutorská komora ČR)
 - ☐ **dlouhodobá nezaměstnanost** 6+ měsíců (MPSV)
 - ☐ **předčasné odchody** z běžných tříd ZŠ (MŠMT)
- indikátory nahlíženy ze tří perspektiv:
 - ☐ **počet osob** – velikost cílové skupiny v území
 - ☐ **podíl osob** – strukturální charakteristika území
 - ☐ **lokalizační kvocient** – odlišnost území od kontextu
- hodnoty indexu se pohybují na škále 0 až 30 bodů

Výsledky – vývoj 2016 až 2020 (2021)

- do roku 2019 (vč.) kontinuální výrazné zlepšování nezaměstnanosti a exekucí, kontinuální úbytek vyplacených PnB a PnŽ
- rok 2020 – zhoršení situace v důsledku nezaměstnanosti
- rok 2021 – exekucí, PO a PnB méně, PnŽ a nezaměstnanost obdobně jako v r. 2020

Index rozsahu sociálního vyloučení v obcích v roce 2020

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

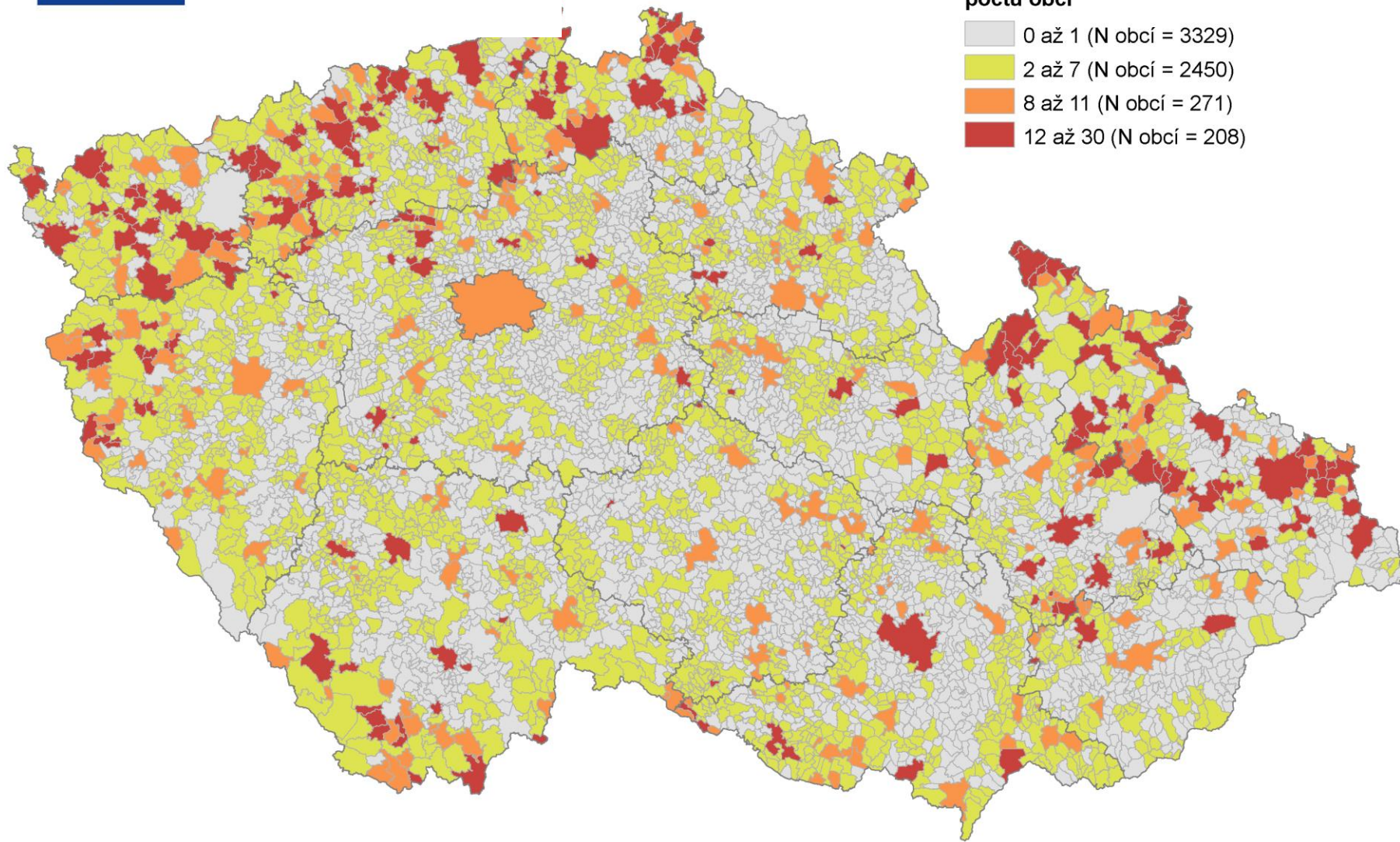
**Kategorizace bodů indexu, vč.
počtu obcí**

0 až 1 (N obcí = 3329)

2 až 7 (N obcí = 2450)

8 až 11 (N obcí = 271)

12 až 30 (N obcí = 208)

Výsledky – vývoj 2016 až 2020 (2021)

- síla vztahů mezi jednotlivými dimenzemi:
 - **silnější** ($r = 0,5$ až $0,75$)
 - exekuce a 1) PnB, 2) PnŽ
 - PnŽ a 1) PnB, 2) nezaměstnanost
 - **střední** ($r = 0,3$ až $0,49$)
 - nezaměstnanost a 1) exekuce, 2) PnB
 - **nízká** (r pod $0,3$)
 - PO se všemi ostatními dimenzemi
- síla vztahů mezi jednotlivými dimenzemi v čase relativně stabilní, s výjimkou:
 - rozvolňoval se vztah mezi nezaměstnaností a 1) exekucemi, 2) PnB, 3) PnŽ
 - rozvolňoval se vztah mezi PnB a PnŽ

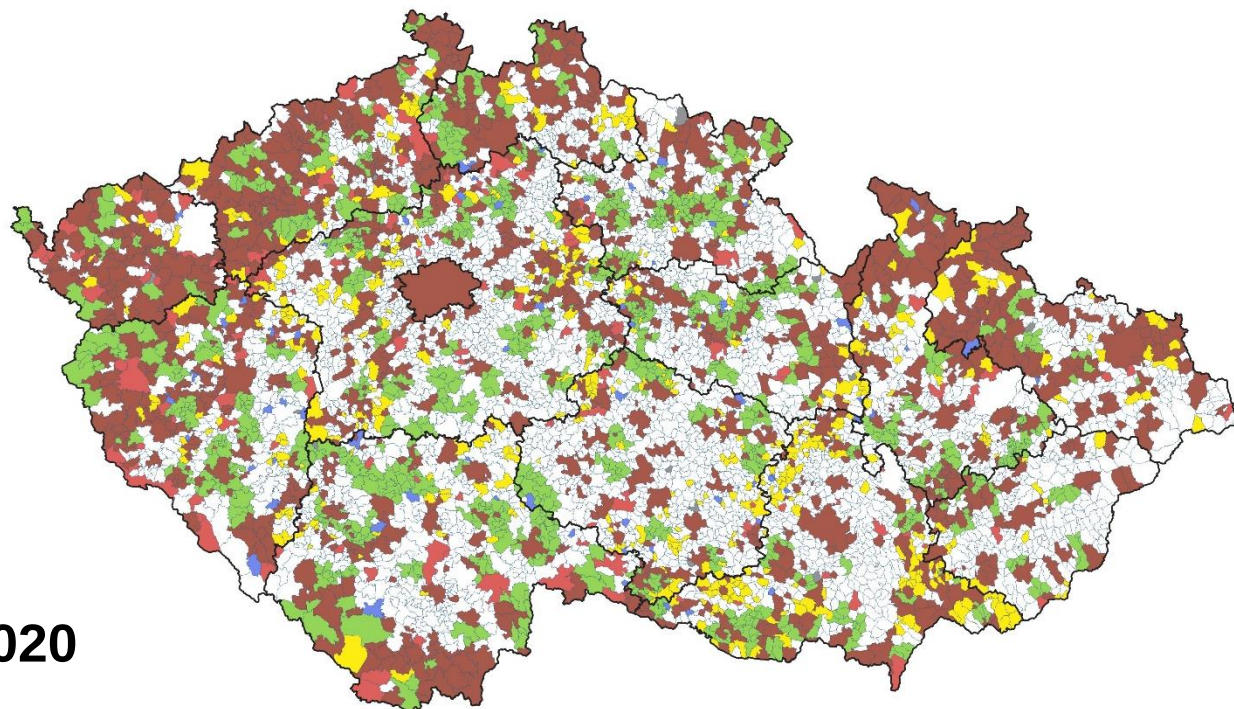
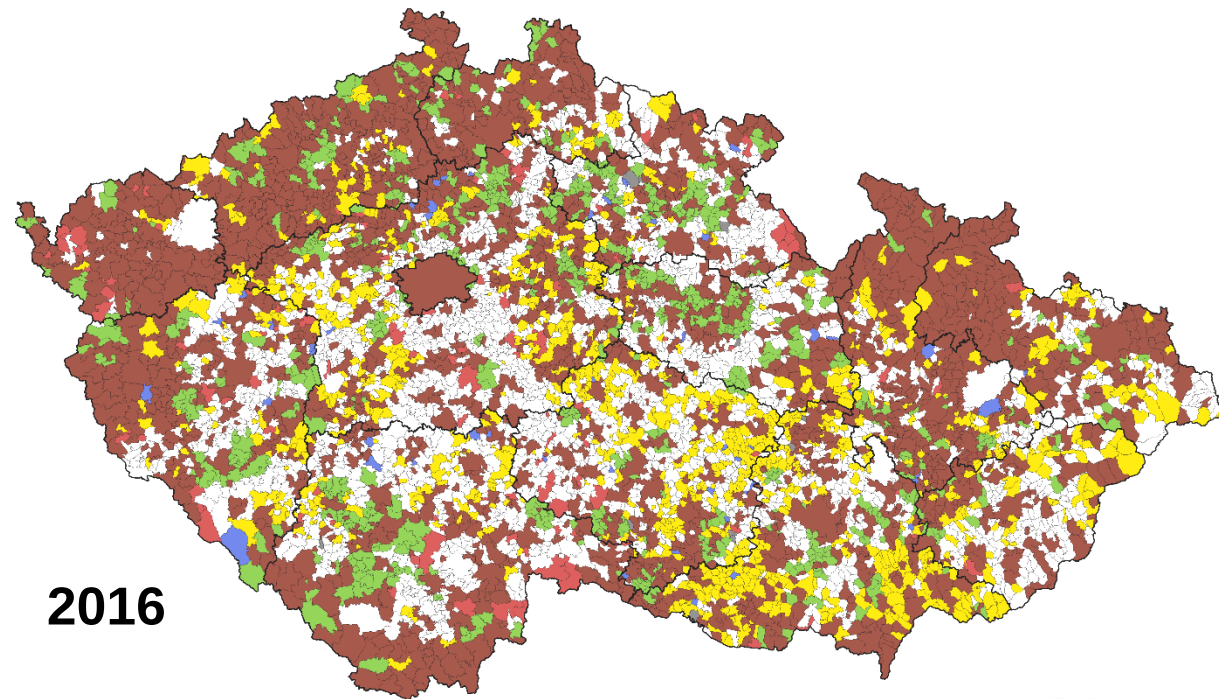
Výsledky – prostorové vzorce

- síla vztahů mezi jednotlivými dimenzemi napříč kraji variuje:
 - exekuce a PnŽ – *silná* v MSK, OLK, ULK, LBK, KVK, JHC; *velmi slabá* ve VYS
 - exekuce a PO – *střední* v ULK; *slabá* KVK; *nepatrná* v PAK, JHC, PLK, VYS
 - nezaměstnanost a PO – *slabá* KVK, MSK, ULK; *nepatrná nebo žádná* v ostatních krajích

Kumulace a vyhraněnost dimenzí indexu

2016

2020

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Odkazy

- obecně k indexu
 - https://www.socialni-zaclenovani.cz/index_socialniho_vyloucení/
- metodika
 - <https://www.socialni-zaclenovani.cz/dokument/metodika-pro-posouzeni-miry-a-rozsahu-socialniho-vyloucení-v-uzemi/>
- FAQ
 - https://www.socialni-zaclenovani.cz/index_socialniho_vyloucení/casto-kladene-otázky-index-socialniho-vyloucení/
- s žádostmi o data se obraťte na
 - petr.lang@mmr.cz

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Děkujeme za pozornost.

Odbor pro sociální začleňování (Agentura)

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR

Autoři: Michal Ondruška, Petr Lang, Roman Matoušek

Datum: 25. 5. 2022

**MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR**

Agentura
pro sociální začleňování